

Byte av skärvätskor

Förr eller senare behöver du byta ut din skärvätska. Det kan vara för att du förbrukat de råvaror den innehåller, eller för att du fått ett problem som inte går att åtgärda på annat sätt än att byta ut skärvätskan.

OBS! Det är lämpligt att byta skärvätska ungefär 1-2 gånger om året. I de fall där skärvätskan luftas eller inte används så frekvent kan den hålla betydligt längre. Om du är osäker på när du ska byta skärvätska kontakta Lahega Kemi.

Byte

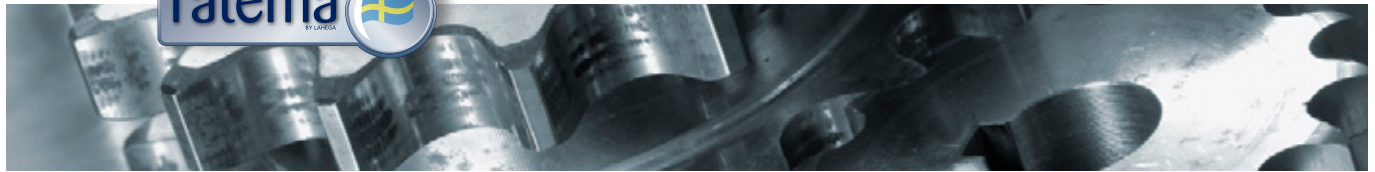
Innan du byter skärvätskan bör du rengöra systemet med en **systemrengörare**. Systemrengöraren är en alkalisk avfettning som du tillsätter till skärvätskesystemet. Den tvättar bort avlagringar i maskinen och desinficerar systemet från mikroorganismer.

Hur lång tid systemrengöraren behöver cirkulera beror på hur stort och hur smutsigt systemet är. För ett mindre, normalsmutsigt system räcker det med 8-12 timmar, för större system kan det behövas upp till 24 timmar. Det är dock viktigt att systemrengöraren inte cirkulerar mer än 24 timmar, eftersom det kan skada maskinen.

För bästa resultat bör du komplettera med **mekanisk rengöring**, det vill säga att du fysiskt avlägsnar den smuts (spånor och fasta partiklar) som systemrengöraren inte kan avlägsna. Det kan exempelvis finnas biofilm i tanken, eller andra partiklar. Dessa fungerar som grogrund för mikroorganismer och måste tas bort för hand. Du kan exempelvis använda dig av högtrycksspruta eller en borste.

När rengöringen är klar måste du **dränera** systemet. Det är viktigt att rengöra ordentligt så att du får bort all gammal skärvätska samt systemrengöraren. Om rester finns kvar påverkas den nya skärvätskan negativt. Det kan exempelvis finnas kvar mikroorganismer i tanken, och då räcker det med 20 cl gammal skärvätska i ett system på 1000 liter för att mikroorganismerna ska kontaminera det nya systemet på bara några veckor.

OBS! Din bearbetningsprocess kan fortgå medan systemrengöraren cirkulerar i systemet.

Därefter sköljer du systemet med rent vatten 2-3 gånger. Tillsätt gärna 1-2% av din nya skärvätska i sköljvattnet. Genom att göra detta rostskyddar du maskinen och tvättar bort eventuellt kvarvarande smuts från systemet. Notera att lite av sköljvattnet kommer att stanna kvar i systemet. Innan du fyller upp systemet med ny skärvätska bör du mäta pH-värdet på sköljvattnet. Ett för högt pH-värde innebär att sköljvattnet innehåller rester av systemrengörare, vilket påverkar den nya skärvätskan negativt.

Skäroljor

Skäroljor har lång livslängd. Generellt är skäroljans livslängd i små system kortare än i centralsystem. En förändring av något slag ger alltid mycket större påverkan i ett litet system jämfört med ett större.

Du bör byta skäroljan om:

- Fasta och flytande föroreningar inte kan avlägsnas
- Verktygets livslängd sjunker
- Filtreringen fungerar dålig
- Vätskan åldras snabbt
- Ytjämnheten på de producerade komponenterna har försämrats
- Luktproblem uppstår
- Hudproblem uppstår
- Du får för hög halt partiklar i skärvätskan
- Om halten läckolja blir för hög
- Viskositeten förändras

Gamla skäroljor ska hanteras och återvinnas enligt de krav och regler som tillståndsmyndigheter förespråkar. Om du inte vet vilka det är bör du kontakta din tillståndsmyndighet.

Vattenblandbara skärvätskor

Som regel behöver vattenblandbara skärvätskor bytas oftare än skäroljor. En vattenblandbar skärvätska bör bytas om:

- Vätskan blir seg eller klistrig
- Vätskan bildar avlagringar i maskinen
- Ett tjock skum flyter överst i tanken
- pH-värdet sjunker eller stiger för mycket
- Konduktiviteten är högre än 9 mS
- Metalltvålar bildas i maskinen och på verktygen
- Vätskan blir instabil (separerar i olika skikt)
- Skärprestandan försämras
- Stora mängder fasta eller flytande föroreningar förekommer
- Verktygets livslängd sjunker
- Kanalerna för skärvätska täpps igen
- Vätskan blir svår att filtrera
- Ytjämnheten på komponenterna blir nedsatt vid bearbetningen

Den förbrukade skärvätskan ska återvinnas eller kasseras enligt gällande lagstiftning. Kontakta din tillståndsmyndighet för att få reda på vilka krav som gäller.